UGOVOR O LEASINGU

Kurtović, Jurica

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:076066

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

UGOVOR O LEASINGU

Mentor:
doc.dr.sc. Marko Ivkošić

Student: Jurica Kurtović
Matični broj: 1151096

Split, kolovoz, 2018.

SADRŽAJ:

1. UVOD 1

1.1. **Definicija problema 1**

1.2. **Cilj rada 1**

1.3. **Metode rada 1**

1.4. **Struktura rada 1**

2. TEORIJSKI DIO 3

2.1. **Definicija ugovora o leasingu 3**

2.1.1. Povijesni razvoj leasinga 4

2.2. **Zakonodavni okvir 5**

2.2.1. Dijelovi ugovora o leasingu 6

2.3. **Davatelj leasinga 7**

2.3.1. Leasing društva 8

2.3.2. Obveze davatelja leasinga 11

2.4. **Primatelj leasinga 12**

2.4.1. Obveze primatelja leasinga 13

2.5. **Dobavljač objekta leasinga 14**

2.5.1. Obveze dobavljača objekta leasinga 14

2.6. **Klasifikacija vrste leasinga 15**

2.6.1. Financijski leasing 16

2.6.2. Operativni leasing 17

2.6.3. Razlika između financijskog i operativnog leasinga 19

2.6.4. Izravni leasing 22

2.6.5. Neizravni leasing 22

2.6.6. Povratni leasing 23

2.7. **Prekid ugovora o leasingu 23**

2.8. **Razlika između kredita i leasinga 24**

2.9. **Zakonske izmjene ugovora o leasingu 24**

3. ZAKLJUČAK 26

LITERATURA 28

SAŽETAK 30

SUMMARY 31

1. UVOD

1.1. Definicija problema

Problem završnog rada je ugovor o leasingu. Leasing kao vrsta financijskog ugovora je tek postao uobičajen nakon osamostaljenja te je upravo u tim godinama doživio najveću popularnost. Zbog njegove značajnosti donesen je Zakon o leasingu 2006. godine te nova verzija zakona 2013. godine u kojem je detaljno definiran pojam leasinga, obveze primatelja, davatelja te dobavljača objekta leasinga, klasifikacija vrste leasinga, što je potrebno raditi u slučaju otkazivanja ugovora te sva ostala pravila vezana uz leasing.

1.2. Cilj rada

Cilj završnog rada je razraditi ugovor o leasingu obraditi pojam ugovora o leasingu te njegovu povijest, pravno definirati ugovor o leasingu, obveze ugovornih strana, te detaljno objasni podjela vrsta leasinga. Također će se definirati što u slučaju prekida ugovora, razlika između kredita i leasinga te koje je zakonske promjene donijela izmjena Zakona o leasingu.

1.3. Metode rada

Pri prikazivanju rezultata istraživanja koristi će se metoda komparacije i metoda deskripcije. Pomoću njih će se opisati činjenice i procesi pri sklapanju ugovora o leasingu, obveze ugovornih strana, vrste leasinga, njegov raskid te zakonske izmjene Zakona o leasingu.

1.4. Struktura rada

Završni rad je podijeljen na tri glavna dijela:

Prvi dio rada čini uvod u kojemu su opisani predmet i cilj rada, metode koje se koriste te struktura rada.

Drugi dio je teorijski u kojem će se definirati pojam ugovora o leasingu, promatrat će se povijesni te zakonski aspekt ugovora o leasingu. Zatim će se pojasniti davatelj, dobavljač objekta i primatelj leasinga te o njihove obveze. Također denifinat će se vrste leasinga, te

detaljnije objasniti financijski i operativni leasing, njihove razlike te izravni, neizravni i povratni leasing. Za kraj drugog dijela pojasnit će se o prekid ugovora o leasingu, razlici između kredita i leasinga te zakonskim izmjenama ugovora o leasingu.

Treći dio, koji je zapravo i posljednji dio ovog završnog rada odnositi će se na zaključak koji će biti temeljen na provedenom istraživanju.

2. TEORIJSKI DIO

2.1.Definicija ugovora o leasingu

Vrljić (2012, 33) definira ugovor o leasingu,

> „Pod ugovorom o leasingu podrazumijeva takav ugovor kojim se davatelj leasinga obvezuje da će korisniku leasinga dati na privremenu upotrebu (zakup) neku stvar ili skup stvari i obaviti određene radnje u svezi sa tom upotrebom, dok se korisnik leasinga obvezuje da će po isteku ugovorenog roku vratiti te stvari, produžiti njihovo korištenje (odnosno sklopiti novi ugovor) i platiti određenu naknadu u ratama.“.

„Ugovorom o leasingu obvezuje se davatelj leasinga pribaviti objekt leasinga od dobavljača objekta leasinga i primatelju leasinga odobriti pravo korištenja tog objekta leasinga na određeno razdoblje, a ovaj se obvezuje plaćati mu za to određenu naknadu“, zaključuju Čuveljak et al. (2010, 464).

„Ugovor kojim jedan ugovornik (davatelj leasinga) daje na određeno vrijeme na uporabu drugom ugovorniku (primatelju leasinga) određenu stvar (npr. automobil, stan), a primatelj plaća naknadu za leasing, s time da se može ugovoriti da na kraju ugovornog razdoblja primatelj vraća stvar davatelju, da se razdoblje uporabe produži, ili da primatelj ima pravo otkupiti stvar od davatelja s tim da se do tada isplaćene svote naknade uračunaju u isplatu ugovorene cijene.“ (Vidaković Mukić, 2015, 1432)

Gorenc et. al (2007, 1015) navodi, „Ugovor o leasingu takav ugovor pri kojemu se davatelj leasinga obvezuje financirati objekt ugovora ili tako da ga sam izradi ili ga kupi ili dade izraditi kod trećeg dobavljača objekta leasinga, sve po narudžbi primatelja leasinga i predati mu ga na korištenje, a on će plaćanjem leasing naknade u cijelosti ili djelomično nadoknaditi investicijske troškove davatelja, s time da nakon isteka određenog razdoblja primatelj leasinga ima pravo otkupiti objekt leasing ili vratiti predmet ugovora odnosno nastaviti sa njegovim korištenjem.“.

Braovac i Jurić (2009, 62) definiraju, „Ugovor o leasingu kao ugovor prema kojem se davatelj leasinga obvezuje financirati predmet ugovora od dobavljača objekta leasinga i primatelju leasinga odobriti pravo korištenja tog objekta leasinga na određeno vrijeme. Istovremeno, primatelj leasinga se obvezuje plaćati davatelju određenu naknadu čime će u

cijelosti ili djelomično nadoknaditi investicijske troškove koje je imao davatelj leasinga prilikom nabave takvog objekta leasinga.“.

Prema Belanić et. al. (2017, 1046) „Određenje pojma ugovora o leasingu sadržano je u odredbi čl. 51. St. 1. ZL-a prema kojoj je ugovor o leasingu ugovor kojim se davatelj leasinga >> obvezuje pribaviti objekt leasinga za izvršenje tog ugovora na način i uz uvjete propisane odredbama članka 4. ovoga Zakona i primatelju leasinga odobriti pravo korištenja tog objekta leasinga na određeno razdoblje <<, a primatelj leasinga se >> obvezuje plaćati mu za to određenu naknadu <<. Za pojam ugovora o leasingu značajne i odredbe čl. 51. St. 2. ZL-a prema kojima primatelj leasinga >> određuje objekt leasinga i dobavljača tog objekta leasinga <<, a davatelj leasinga >> može sudjelovati u izboru objekata leasinga i dobavljača tog objekta leasinga <<.“.

2.1.1. Povijesni razvoj leasinga

Braovac i Jurić (2009) ističu kako se ugovor o leasingu pojavljuje prvi put u Velikoj Britaniji u 19. stoljeću kada je napravljen prvi ugovor za britanske željeznice. U SAD-u kao začetak ideje o leasingu bilježi se godina 1877., kada je kompanija Bell Telephone Company s prodaje prešla na iznajmljivanje telefonskih aparata, a ugovori koji su pratili ove poslove dobili su naziv leasing. U SAD-u leasing se smatra najboljom alternativom bankarskom kreditu. U Francuskoj 1962. godine osnivači leasing društva bile su isključivo banke te osiguravajuća društva. Konjhodžić (2005) spominje da se poslovima leasinga bavi preko 6 tisuća tvrtki u SAD-u, gdje leasing poslovi u ukupnim investicijama iznose preko 30%. U Velikoj Britaniji i Irskoj taj udio iznosi oko 34%, u Italiji oko 15%, u Europskoj uniji u prosjeku od 17-18%.

„Zbog posebnosti socijalističkog gospodarstva nije ujedno došlo i do značajnijeg prihvaćanja i razvoja posla leasinga u tadašnjoj jugoslavenskoj poslovnoj praksi. Tržište leasinga se u neovisnoj Hrvatskoj počelo razvijati tek sredinom devedesetih godina 20. stoljeća kada su osnovana prva leasing društva. Poslovi leasinga doživjeli su na hrvatskom tržištu ekspanziju od 1999. do 2006. godine, u kojemu je do iznimnog rasta djelatnosti leasinga došlo i u drugim tranzicijskim državama srednje i jugoistočne Europe.“, navodu Belanić et. al. (2017, 1005).

2.2. **Zakonodavni okvir**

Braovac i Jurić (2009, 59) navodu, „leasing je zakonski i u cijelosti uređen tek od prosinca 2006. godine kada je donijet Zakon o leasingu čime je ugovor o leasingu postao samostalni, imenovani (nominativni) ugovor. Do tada su ugovori o leasingu imali svojstvo neimenovanog ili atipičnog ugovora koji naše zakonodavstvo nije posebno uređivalo.“.

Čuveljak et al. (2010, 462) ističu „Zakon o leasingu (ZOL), ne uređuje samo pitanje ugovora o leasingu, nego i pitanje uvjeta za osnivanje, poslovanje i prestanak rada leasing društava, zatim prava i obveze subjekata u poslovima leasinga te financijsko izvještavanje, zatim nadzor nad poslovanjem leasing društava, kao i upravljanje rizicima“.

Prema Belanić et. al. (2017, 1005), „Primarni povod donošenja ZL/06 bila je činjenica da su se leasing društva na hrvatskom tržištu pored poslovima leasinga bavila i poslovima kredita. Budući da su poslovi kredita činili gotovo 30% poslova kojima su se bavila leasing društva, djelatnost leasing društva bila je ocijenjena >> parabankovnom << zbog čega se pojavila >> potreba izrade posebnog zakona koji će urediti pravila poslovanja << na tržištu leasinga.“

„Donošenjem i stupanjem na snagu Zakona o leasingu u našem pravnom sustavu glede tog ugovora nastala je nova pravna situacija, jer je od inominantnog ugovora o leasingu postao nominantni ugovor i njegove se odredbe (osim iznimaka iz čl. 109. ZOL) moraju se primjenjivati na buduće sklopljene ugovore o leasingu. Već sklopljeni leasing ugovori do stupanja na snagu ZOL-a kao i quasi vrijede do isteka obveza iz tih ugovora. Takvi ugovori ne smiju se produživati, već ugovaratelji žele li nastaviti leasing odnos moraju sklopiti novi ugovor sukladan ZOL-u“, zaključuju Gorenc et. al. (2007, 1008).

Sukladno Zakonu o leasingu (2013), člankom 1 „Zakonom se uređuju:

- uvjeti za osnivanje, poslovanje i prestanak rada leasing-društva
- ugovor o leasingu
- prava i obveze subjekta u poslovima leasinga
- registar objekata leasinga
- financijsko izvještavanje
- nadzor nad poslovanjem leasing-društva

- organizacijski zahtjevi
- način i uvjeti za prekogranično obavljanje djelatnosti"

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2015, 13) ističe da sljedeći propisi uređuju djelatnost leasinga u Hrvatskoj:

- „Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga
- Zakon o leasingu
- Zakon o obveznim odnosima
- Zakon o reviziji
- Zakon o računovodstvu
- Zakon o trgovačkim društvima
- Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma
- Zakon o zaštiti potrošača
- Zakoni potrošačkom kreditiranju
- podzakonski akti doneseni temeljem navedenih zakona
- drugi zakonski i podzakonski propisi koje leasing društva moraju primjenjivati“

2.2.1. Dijelovi ugovora o leasingu

Sukladno Zakonu o leasingu (2013), članak 52. stavak 1. navodi,

„Ugovor o leasingu obvezno mora sadržavati sljedeće odredbe, odnosno podatke:

- naziv »ugovor o operativnom leasingu« ili »ugovor o financijskom leasingu«
- datum sklapanja ugovora o leasingu
- tvrtku i sjedište davatelja leasinga
- tvrtku i sjedište, odnosno ime, prezime i adresu primatelja leasinga
- tvrtku i sjedište, odnosno ime, prezime i adresu dobavljača objekta leasinga
- detaljno određenje objekta leasinga
- vrijednost objekta leasinga
- ukupni iznos naknada (zbroj iznosa pojedinih naknada)
- iznos pojedine naknade

- vrijeme trajanja ugovora
- razloge i uvjete prijevremenog prestanka ugovora.“

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2015, 8) navodi, „Ugovor o financijskom leasingu dodatno mora sadržavati sljedeće odredbe:

- iznos učešća u ukupnoj vrijednosti objekta leasinga, koji predstavlja novčani iznos kojim primatelj leasinga sudjeluje u financiranju objekta leasinga, a za koji iznos se umanje osnovica za obračun rate te se po prestanku ugovornog odnosa ne vraća primatelju leasinga
- otplatnu tablicu, koja sadrži iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih rata
- efektivnu kamatnu stopu (koja predstavlja ukupni trošak financijskog leasinga) i nominalnu kamatnu stopu.“

Čuveljak et al. (2010) ističu, „ Ako je riječ o operativnom leasingu, onda ugovor mora sadržavati i:

- iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih obroka
- ostatak vrijednosti objekta leasinga.“

2.3.Davatelj leasinga

„Davatelj leasinga osoba je koja, nakon što je kupila objekt leasinga od dobavljača, daje taj objekt primatelju leasinga na korištenje. Davatelj leasinga u Hrvatskoj mogu biti samo ona leasing društva sa sjedištem u Hrvatskoj koja imaju odobrenje Hanfe za obavljanje poslova leasinga. Uz njih, poslove leasinga mogu obavljati i podružnice leasing društava iz drugih država članica Europske unije, kao i podružnice leasing društava iz drugih stranih država koje su dobile Hanfino odobrenje za pružanje usluga leasinga. Poslove financijskog leasinga mogu obavljati i kreditne institucije sa sjedištem u Hrvatskoj, u skladu s propisima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija u Hrvatskoj.“ (Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, 2015, 3).

Sukladno Zakonu o leasingu (2013) članak 2. stavak. 7. navodi,

„Davatelj leasinga je svaka osoba koja, u skladu s odredbama ovog Zakona, ima pravo obavljati poslove leasinga.“.

Čuveljak et al. (2010), 462 piše „Davatelj leasinga je svaka pravna osoba koja, u skladu s prisilnim odredbama ZOL-a, ima pravo obavljati poslove leasinga, i koja se leasing ugovorom obvezuje primatelju leasinga pribaviti kupoprodajnim ugovorom od dobavljača leasinga objekt leasinga i za to prima naknadu od primatelja leasinga.“.

2.3.1. Leasing društva

Sukladno Zakonu o leasingu (2013), članak 3. stavka 1.,

„Leasing-društvo je trgovačko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj upisano u sudski registar na temelju odobrenja za obavljanje poslova leasinga koje izdaje Agencija uz uvjete propisane ovim Zakonom.“.

Braovac i Jurić (2009) spominju, „Na leasing društva primjenjuju odredbe sljedećih Zakona:

- Zakona o leasingu
- Zakona o trgovačkim društvima
- Zakona o porezu na dodanu vrijednost
- Zakona o porezu na dobit
- Zakona o računovodstvu, kao i pojedine odredbe
- Zakona o obveznim odnosima“

Belanić et. al. (2017) kako je navela Vlada Republike Hrvatske (2013), „U razdoblju u kojem je na snazi bio ZL/06 smanjio se i broj leasing društava na hrvatskom tržištu i zastupljenost djelatnosti leasinga u financijskom sektoru, pa je u 2013. godini na hrvatskom tržištu bilo aktivno 25 leasing društava čija djelatnost prema strukturi imovine

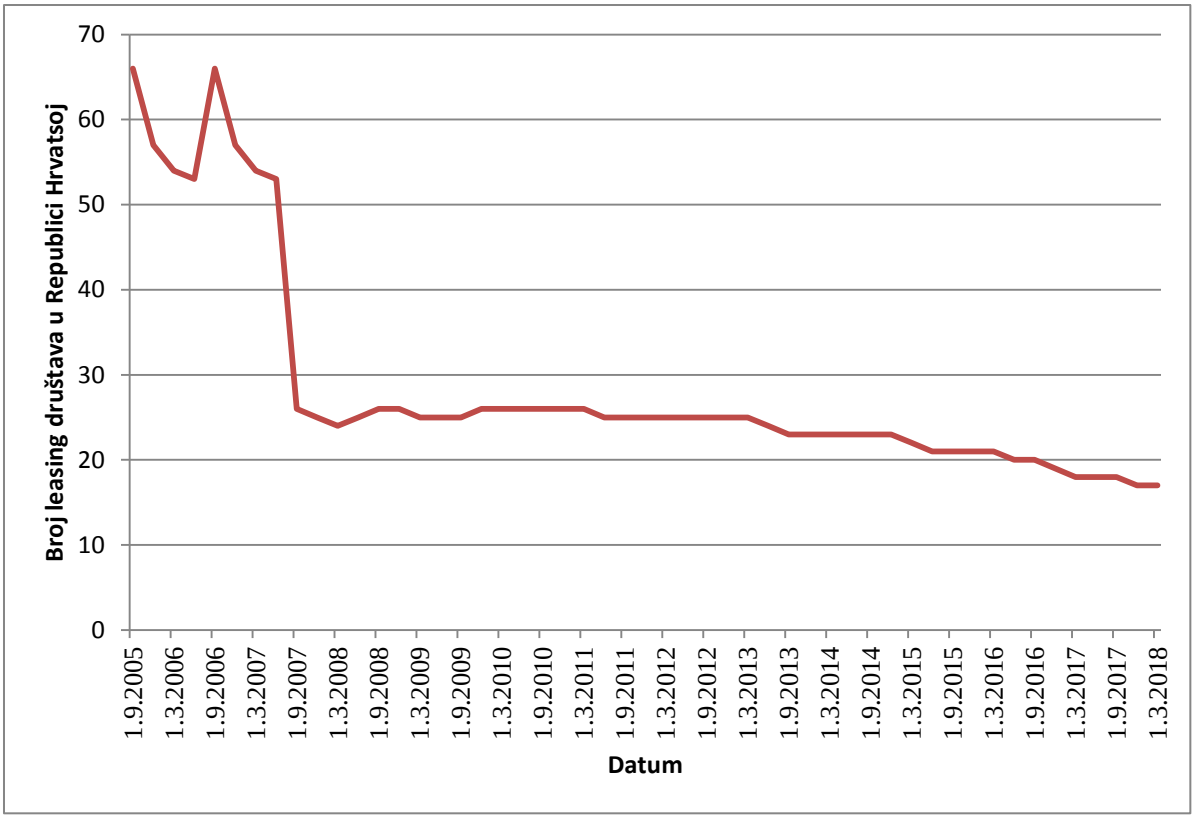
iznosila 4,1% i predstavljala četvrtu financijsku djelatnost po zastupljenosti u financijskom sektoru.“

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2018) u svom registru ima 16 leasing društava koja djeluju u Hrvatskoj:

- ALD Automotive d.o.o.
- BKS - leasing Croatia d.o.o.
- Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.
- EUROLEASING d.o.o.
- HETA Asset Resolution Hrvatska d.o.o.
- HYPO - LEASING STEIERMARK d.o.o.
- i4next leasing Croatia d.o.o.
- IMPULS-LEASING d.o.o.
- Mercedes-Benz Leasing Hrvatska d.o.o.
- OTP Leasing d.d.
- PBZ-LEASING d.o.o.
- PORSCHE LEASING d.o.o.
- Raiffeisen Leasing d.o.o.
- SCANIA CREDIT HRVATSKA d.o.o.
- UniCredit Leasing Croatia d.o.o.
- VB LEASING d.o.o.

U registru Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (2018) kao leasing društva u likvidaciji navedeni su:

- ALFA LEASING d.o.o. u likvidaciji
- HYPO ALPE-ADRIA-LEASING d.o.o. u likvidaciji
- IR REAL ESTATE LEASING d.o.o. u likvidaciji
- OPTIMA LEASING d.o.o. u likvidaciji
- PROleasing d.o.o. u likvidaciji
- SB Leasing d.o.o. u likvidaciji
- SCRAP Leasing d.o.o. u likvidaciji

Grafikon 1: Broj leasing društava u Republici Hrvatskoj

Izvor: Prikaz autora, HANFA, https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika

Tablica 1. Kretanje ukupne aktive, vrijednosti novo zaključenih i aktivnih ugovora (u mil. kn)

Godina	Ukupna aktiva	Vrijednost novo zaključenih ugovora	Vrijednost aktivnih ugovora	Broj zaposlenih
2006.	29.969	13.344	22.054	868
2007.	30.304	13.817	26.511	997
2008.	35.068	15.464	30.881	1.007
2009.	33.634	8.212	27.126	992
2010.	28.078	5.805	22.254	989
2011.	25.600	5.565	19.338	958
2012.	22.159	4.840	16.270	905
2013.	19.686	5.662	14.407	828
2014.	17.864	5.243	14.298	701

Izvor: Sanja Sever Mališ, Ivana Kalčiček (2016): Utjecaj modela financijskog izvještavanja na sigurnost i uspješnost poslovanja najmoprimaca i leasing društava, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 14, br.2, Ekonomski fakultet u Zagrebu, Zagreb

2.3.2. Obveze davatelja leasinga

Sukladno Zakonu o leasingu (2013) članak 54. navodi,

„(1) Davatelj leasinga dužan je prema zahtjevu primatelja leasinga pribaviti objekt leasinga od dobavljača objekta leasinga kojeg je odredio primatelj leasinga.

(2) Davatelj leasinga dužan je obavijestiti dobavljača objekta leasinga da objekt leasinga pribavlja radi izvršenja ugovora o leasingu te navesti osobu koja je primatelj leasinga.

(3) Obavijest iz stavka 2. ovoga članka davatelj leasinga dužan je dostaviti dobavljaču objekta leasinga najkasnije do preuzimanja objekta leasinga.“

„Davatelj leasinga je odgovoran primatelju leasinga ako treći polaže neko pravo na objekt leasinga ili njegov dio koji isključuje, umanjuje ili ograničava pravo primatelja leasinga, osim ako je primatelj leasinga o tome obaviješten i pristao je na preuzimanje objekta opterećenog tim pravom. Ako treći polaže neko pravo, primatelj leasinga, dužan je o tome obavijestiti davatelja leasinga, osim kad je to davatelju leasinga već poznato. Utvrdi li se da trećemu pripada pravo koje sasvim isključuje pravo primatelja leasinga, ugovor se raskida po samom zakonu, a davatelj leasinga je dužan primatelju nadoknaditi štetu. Kad se pravom trećega samo ograničava pravo primatelja, ovaj može, po svojem izboru, raskinuti ugovor ili zahtijevati sniženje leasing naknade i u svakom slučaju naknadu štete.“, nadodaju Čuveljak et al. (2010).

Gorenc et. al. (2007) napominju, „U slučaju da je davatelj leasinga ujedno i dobavljač objekta leasinga za materijalne nedostatke isporučenog objekta odgovara primatelju leasingu kao dobavljač leasinga prema odredbama Zakona o obveznim odnosima o materijalnim nedostatcima stvari“.

2.4.Primatelj leasinga

Sukladno Zakonu o leasingu (2013) članak 2. stavak 8. navodi,

„Primatelj leasinga je svaka osoba koja na osnovi ugovora o leasingu stječe pravo korištenja objekta leasinga uz obvezu plaćanja ugovorene naknade.“.

„Primatelj leasinga je osoba koja na osnovi ugovora o leasingu koristi objekt leasinga i za to plaća ugovorenu naknadu. Primatelj leasinga može biti fizička osoba, dakle vi, i pravna osoba, dakle netko društvo. Primatelj leasinga sam bira objekt leasinga kod dobavljača i obraća se davatelju leasinga u svrhu financiranja tog objekta.“, navodi Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2015, 4).

Cvijanović et. al. (2008, 83) ističu, „Poduzeća biraju financiranje leasingom iz sljedećih razloga:

- Porezne prednosti koje variraju ovisno o opremi koja se daje na leasing, o troškovima i vremenskom oblikovanju ciklusa financijske godine poduzeća
- Omogućuje poduzeću da zadrži gotovinu za ispunjavanje zahtjeva na dnevnoj bazi umjesto da ograniči njeno korištene na opremu ili na financiranje imovine sa brzom amortizacijom, kao što su vozila
- Omogućuje poduzeću da obnavlja opremu na troškovno učinkovit način, kako se tržište razvija i kako oprema postaje zastarjela, čime poduzeće postaje konkurentnije
- Početni troškovi i mjesečna plaćanja su niski
- Leasing omogućuje srednjoročno i dugoročno financiranje
- Moguće je ugovaranje zamjene „staro za novo“ ili kupnje pri isteku leasinga
- Pomaže ublažavanju učinaka inflacije
- Daje poduzeću mogućnost zadržavanja otvorene kreditne linije s bankom, što može pripomoći financiranju rasta i ekspanzije.“.

2.4.1. Obveze primatelja leasinga

Sukladno Zakonu o leasingu (2013) članak 57. navodi,

> „(1) Primatelj leasinga dužan je preuzeti objekt leasinga na način određen ugovorom o leasingu.
> (2) Primatelj leasinga dužan je davatelju leasinga plaćati naknadu u iznosima, rokovima i na način određen ugovorom o leasingu.
> (3) Do ispunjenja obveze isporuke sukladne ugovoru o leasingu, primatelj leasinga nije dužan plaćati naknadu koju bi na temelju ugovora o leasingu bio dužan plaćati nakon isporuke objekta leasinga.“

Gorenc et.al. (2007, 1021) smatraju „Obveze primatelja leasinga su:

- preuzeti objekt leasinga

- koristiti ga na ugovoreni ili uobičajeni način
- platiti leasing naknadu
- vratiti objekt leasinga ili ga zadržati sklopi li se ugovor o njegovoj kupnji.“.

„Primatelj leasinga ima pravo korištenja objekta leasinga u skladu s ugovorom ili namjerom objekta pri čemu je dužan postupati s pažnjom dobrog gospodarstvenika. Gubitak objekta leasinga ili gubitak njegove funkcije ne oslobađa primatelja leasinga od njegovih obveza određenih ugovorom o leasingu. Primatelj leasinga odgovoran je za štetu koju uzrokuje korištenjem objekta leasinga suprotno ugovoru ili namjeni objekta leasinga.“ zaključuje Brežanski (2008, 631).

Čuveljak et al. (2010, 467) napominju važnost plaćanja naknade. „Naime, ako je primatelj leasinga dva uzastopna roka u zakašnjenju s plaćanjem naknade, davatelj leasinga može raskinuti ugovor o leasingu i ima pravo na iznos dužne naknade i ostale tražbine iz ugovora o leasingu. No, ugovor ostaje na snazi ako primatelj leasinga plati iznos dužne naknade prije nego mu je raskid priopćen. Ako raskine ugovor, davatelj leasinga ima pravo oduzeti objekt leasinga od primatelja leasinga.“.

2.5.Dobavljač objekta leasinga

Sukladno Zakonu o leasingu (2013) članak 2. stavak 9.

> „Dobavljač objekta leasinga je pravna ili fizička osoba koja s davateljem leasinga sklapa ugovor na osnovi kojeg davatelj leasinga stječe pravo vlasništva na objektu leasinga, osim ako dobavljač objekta leasinga i davatelj leasinga nisu ista osoba.“.

„Dobavljač objekta leasinga je pravna ili fizička osoba koja prodaje objekt leasinga davatelju kako bi davatelj dalje taj isti objekt dao u leasing.“ (Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga 2015, 4).

2.5.1. Obveze dobavljača objekta leasinga

Sukladno Zakonu o leasingu (2013) članak 63. navodi,

„Dobavljač objekta leasinga je dužan objekt leasinga isporučiti primatelju leasinga u ispravnom stanju na način određen ugovorom o leasingu, osim ako je ugovorom o leasingu predviđeno da objekt leasinga isporuči davatelj leasinga.“.

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2015, 10) dodaje, „Kada su dobavljač objekta leasinga i primatelj leasinga ista osoba, objekt mora biti u vlasništvu dobavljača/primatelja u trenutku sklapanja ugovora.“.

Čuveljak et al. (2010, 468) ističu, „Ako je davatelj leasinga izabrao dobavljača objekta leasinga, solidarno s njim odgovara primatelju leasinga ako objekt leasinga nije isporučen primatelju leasinga, ako je isporučen sa zakašnjenjem li ako objekt leasinga ima materijalni nedostatak.“.

„Iako dobavljač objekta leasinga nije ugovorna strana ugovora o leasingu, njegova uloga značajna je i od bitnog utjecaja na međusobna prava i obveze ugovornih strana iz ugovora o leasingu. On odgovara za obveze koje inače, u pravilu, terete jednu od ugovornih strana (odgovornost za materijalne nedostatke, za zakašnjenje i neispunjenje ugovora o leasingu). Upravo ta uloge drugih subjekata, koji nisu ugovorna strana ugovora o leasingu jedna je od specifičnosti poslova leasinga.“ zaključuje Brežanski (2008, 632).

2.6.Klasifikacija vrste leasinga

Sukladno Zakonu o leasingu (2013) članak 5. navodi

„(1) S obzirom na sadržaj i obilježja posla leasinga, leasing može biti financijski ili operativni leasing.

(4) S obzirom na položaj i broj subjekata u poslu leasinga, leasing može biti izravni leasing, neizravni leasing i povratni leasing (sale and lease back).“

Braovac i Jurić (2009) ističu da postoji još mnogo klasifikacija leasinga, ovisno o kriteriju koji je za određenu klasifikaciju upotrebljen te ističu podjele po najčešće korištenim kriterijima:

- Podjela prema trajanju leasinga
  - Kratkoročni leasing
  - Dugoročni leasing
- Podjela prema objektu leasinga
  - Leasing investicijske opreme
  - Leasing kompletnih postrojenja
  - Leasing robe široke potrošnje
- Podjela prema održavanju predmeta leasinga
  - Neto leasing
  - Bruto leasing
- Podjela prema korištenosti objekta leasinga
  - Leasing neupotrebljivanih dobara
  - Leasing upotrebljivanih dobara
- Podjela prema određenosti objekta leasinga
  - Individualni leasing
  - Blanketni leasing
- Podjela prema vrsti leasing ugovora
  - Normalni (standradni) leasing ugovor
  - Ugovor s pravom opcije
  - Ugovor o leasingu s pravom kupnje (otkupa)
- Ostale vrste leasing ugovora
  - Vremenski leasing
  - Rotirajući (revolving) leasing
  - Povratni leasing
  - Leasing s odlukom o kupoprodaji

2.6.1. Financijski leasing

Sukladno Zakonu o leasingu (2013) članak 5. stavak 2. navodi

„Posao financijskog leasinga je pravni posao u kojem primatelj leasinga u razdoblju korištenja objekta leasinga plaća davatelju leasinga naknadu koja uzima u obzir cjelokupnu vrijednost objekta leasinga, snosi troškove amortizacije tog objekta leasinga i opcijom kupnje može steći pravo vlasništva nad tim objektom leasinga po određenoj cijeni koja je u trenutku izvršenja te opcije manja od stvarne vrijednosti objekta leasinga u tom trenutku, a rizici i koristi povezani s vlasništvom na objektu leasinga većim dijelom prenose se na primatelja leasinga.“.

„Ukupan iznos ugovorene leasing naknade koju plaća primatelj veći je od nabavne cijene predmeta ugovora. Objekt financijskog leasinga isporučuje se u pravilu samo jednom primatelju leasinga i nije namijenjen višekratnom iznajmljivanju raznim primateljima leasinga kao kod operativnog leasinga. Upravo zbog toga često se ugovara i opcija kupnje objekta nakon prestanka ugovora o leasingu temelj kojeg primatelj leasinga postaje vlasnikom objekta.“, navode Gorenc et.al. (2007, 1012).

„Trajanje ugovora financijskog leasinga u pravilu odgovara vremenu amortizacije objekta leasinga, odnosno ti se ugovori sklapaju na dulje vrijeme koje ovisi o vremenu gospodarsko iskorištavanja leasinga.“, ističu Čuveljak et al. (2010, 463).

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2015) kroz primjer prikazuje što bi u praksi bio financijski leasing. Zamislite da vam treba veći automobil i od davatelja leasinga zatražite financiranje. Nakon određenog vremena, kada istekne ugovor između vas i davatelja leasinga te ako ste imali ugovorenu opciju kupnje, vi auto otkupljujete po cijeni koja je manja od stvarne vrijednosti automobila u tom trenutku.

2.6.2. Operativni leasing

Sukladno Zakonu o leasingu (2013) članak 5. stavak 3. navodi,

„Posao operativnog leasinga je pravni posao u kojem primatelj leasinga u razdoblju korištenja objekta leasinga plaća davatelju leasinga određenu naknadu koja ne mora

uzimati u obzir cjelokupnu vrijednost objekta leasinga, davatelj leasinga snosi troškove amortizacije tog objekta leasinga i primatelj leasinga nema ugovorenu opciju kupnje, a rizici i koristi povezani s vlasništvom na objektu leasinga većim dijelom ostaju na davatelju leasinga, odnosno ne prenose se na primatelja leasinga.".

Prema Braovcu i Juriću (2009, 47), „Na leasing tržištu postoji nekoliko vrsta operativnog leasinga:

- Operativni leasing s jamčevinom je vrsta leasinga kod kojega primatelj leasinga na početku razdoblja leasinga uplaćuje davatelju leasinga jamčevinu koja mu se na kraju ugovorenog iznosa vraća. Iznos financiranja kod ovakve vrste leasinga umanjuje se za iznos vrijednosti sredstava koja je vrijednosno jednaka jamčevini.
- Operativni leasing s ostatkom vrijednosti je vrsta leasinga koja se temelji na ome da se primatelju leasinga po isteku ugovornog razdoblja prizna realni ostatak vrijednosti sredstava.
- Operativni leasing u koji je uključena rata za održavanje vozila je vrsta leasinga u kojemu davatelj leasinga osim mjesečne najamnine financira i servise vozila. Na taj način primatelj leasinga davatelju leasinga plaća mjesečnu najamnu u kojoj je uključena i usluga servisiranja vozila.".

Ugovori operativnog leasinga u pravilu sklapa na kraće vrijeme. Davatelj leasinga se u pravilu ne može samo jednim leasing ugovorom namiriti za trošak nabave objekta leasinga, već očekuje da će jedan te isti objekt dati u leasing većem broju osoba ističu Čuveljak et al. (2010).

Belanić et. al. (2017) napominju da usprkos tome što je redovito posao operativnog leasinga bez ugovorene opcije kupnje objekta leasinga u korist primatelja leasinga, u hrvatskoj poslovnoj praksi pojavila se pogrešna predodžba da primatelj leasinga ni u kojem slučaju ne može postati vlasnikom koju je prethodno rabio na temelju operativnog ugovora o leasingu. Ne postoji prisilna odredba u Zakonu o leasingu, a ni u drugim propisima koja bi u toj mjeri ograničavala takvu situaciju. Prema tome, po isteku ugovora o operativnom leasingu objekt

leasinga se može prodati istome primatelju leasinga za iznos koji odgovara tržišnoj vrjednosti objekta leasinga.

Crnjac Milić (2014, 44) kako je navedeno u radu Cinotti et. Al. (2005) navodi, „Temeljem ugovora kod operativnog leasinga korisnik leasinga je dužan uplatiti iznos jamčevine leasing društvu. Njezin iznos se određuje temeljem kalkulacije leasing ugovora, a osnovica za izračun je neto vrijednost predmeta leasinga (kupoprodajna vrijednost umanjena za iznos poreza). Postotak jamčevine ovisi o nekoliko faktora, kao što je vrsta predmeta leasinga, korisni vijek trajanja predmeta leasinga, željeni rok otplate (najčešće je to 25%). Mjesečna rata, tj. najamnina je jednaka tijekom cijelog roka otplate, a korisnik leasinga ju u poslovnim knjigama iskazuje kao mjesečni najam i pri tome ona kao takva u cijelosti predstavlja mjesečni trošak korisnika.“.

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2015) kroz primjer prikazuje što bi u praksi bio operativni leasing. To bi bilo kad bi primjerice imali manje plovilo koje bi plaćali nekom davatelju leasinga mjesečni najam te nakon krstarenja Jadranom vraćamo leasing brod davatelju leasinga koji ga je cijelo vrijeme imao u svom vlasništvu, bez obzira što smo ga mi koristili.

2.6.3. Razlika između financijskog i operativnog leasinga

Prema Čuveljak et al. (2010) osnovne razlike između financijskog leasinga i operativnog leasinga su:

- razlika u naknadi koju plaća primatelj leasinga, jer ona kod financijskog uzima u obzir cjelokupnu vrijednost objekta, a kod operativnog se ne uzima
- razlika u snašanju troškova amortizacije objekta leasinga , jer njih snosi kod financijskog primatelj leasinga, a kod operativnog leasinga davatelj leasinga
- opcija kupnje i stjecanja vlasništva objekta leasinga postoji kod financijskog leasinga, ali ne i kod operativnog

- vrijeme trajanja ugovora kod financijskog leasinga su znatno duži nego kod operativnog leasinga

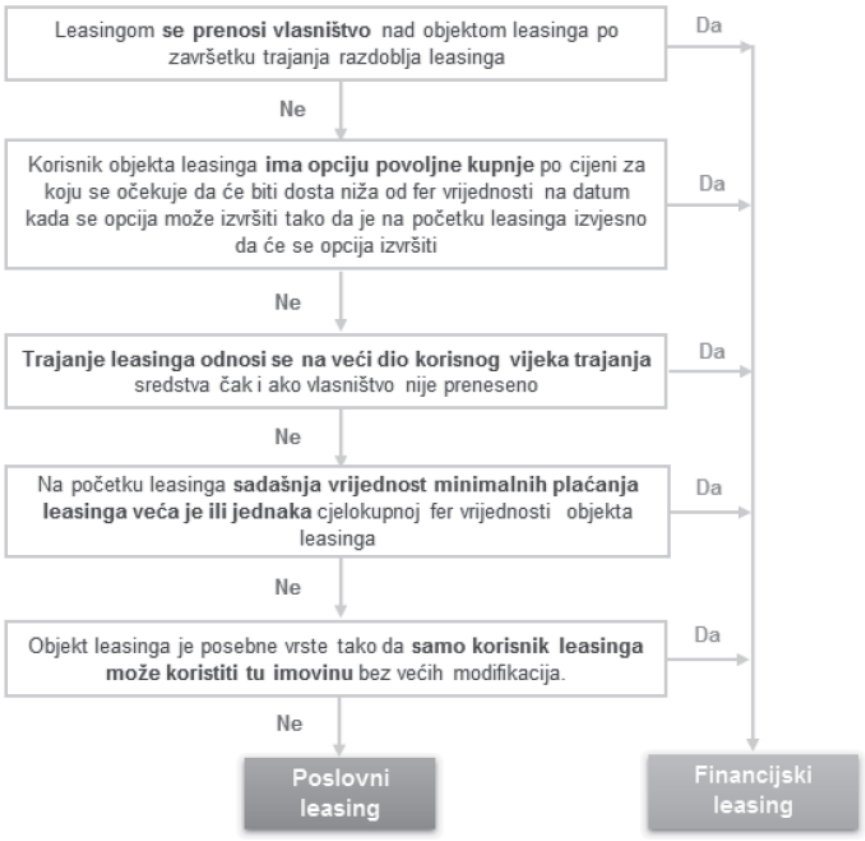
Braovac i Jurić (2009, 49) navode, „Leasing se može kvalificirati kao financijski leasing ako je ispunjen barem jedan od sljedećih uvjeta:

- najmom se prenosi vlasništvo nad objektom leasinga primatelju leasinga po završetku trajanja najma
- primatelj leasinga ima opciju kupiti objekt leasinga po cijeni koja se očekuje da će biti dosta niža od fer vrijednosti
- trajanje leasinga odnosi se na veći dio korisnog vijeka trajanja objekta leasinga, čak iako vlasništvo nije preneseno
- na početku leasinga sadašnja vrijednost minimalnih plaćanja najma veća j ili jednaka cjelokupnoj fer vrijednosti unajmljenog objekta
- iznajmljeni je objekt posebne prirode tako da ga samo primatelj leasinga može koristiti bez većih modifikacija

Ako nije ispunjen nijedan od navedenih uvjeta, onda je riječ o operativnom leasingu.“.

Ipak prema Van Horne i Wachowicz (2009/2014), s kojima se slažu Sever Mališ i Kalčiček (2016) Američki računvodstveni standardi (FASB 13) su preciznije klasificirali financijski leasing. Prema FASB-u 13 leasing se smatra financijskim leasingom ukoliko zadovoljava jedan ili više uvjeta:

- leasing prenosi vlasništvo imovine na primatelja leasinga do isteka razdoblja leasinga
- leasing sadržava opciju kupnje imovine po povoljnoj cijeni (tj. cijeni manjoj od fer tržišne vrijednosti imovine po isteku razdoblja leasinga)
- razdoblje leasinga iznosi 75% ili više procijenjenog ekonomskog vijeka imovine
- na početku leasinga, sadašnja vrijednost minimalnih rata leasinga iznosi 90% ili više fer tržišne vijednosti imovine koja je predmet leasinga.

Slika 1. Shema za određivanje vrste leasinga

Izvor: prilagođeno prema /2, str. 27./.

Slika 1: Shema za određivanje vrste leasinga

Izvor: Sanja Sever Mališ, Ivana Kalčiček (2016): Utjecaj modela financijskog izvještavanja na sigurnost i uspješnost poslovanja najmoprimaca i leasing društava, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 14, br.2, Ekonomski fakultet u Zagrebu, Zagreb

„U praksi se, do sada, pokazalo da upravo one odredbe koje se smatraju karakterističnim za financijski leasing nalazimo u ugovorima o operativnom leasingu i obrnuto. Zbog toga da bi se izbjegnule dvojbe o tome o kojoj se vrsti leasinga radi, u ugovorima o leasingu često nalazimo izričitu odredbu da se, primjerice, "smatra financijskim leasingom". Međutim, i kad to izostane, ocjena pojedinog ugovora o leasingu vezana je s izloženim kriterijima podjele leasinga. Pri tome nije odlučujuće što je predmet ugovora o leasingu. Stoga, uzimajući u obzir zakonske odredbe, nema zapreke da npr. ugovor o leasingu nekretnina ima značaj bilo financijskog bilo operativnog leasinga.", ističe Brežanski (2008, 622).

2.6.4. Izravni leasing

Sukladno Zakonu o leasingu (2013) članak 5. stavak 5. navodi,

> „Izravni leasing je dvostrani pravni posao u kojem sudjeluju samo dva subjekta, davatelj leasinga koji je ujedno i dobavljač objekta leasinga i primatelj leasinga.“.

Braovac i Jurić (2009) ističu da izravni leasing je karakterističan zbog toga što se ne pojavljuje leasing društvo. Ugovor o izravnom leasingu sastoji se od davatelja i primatelja leasinga.

Belanić et. al. (2017) ističu da posao izravnog operativnog leasinga se rijetko poduzima u poslovnoj praksi. Glavne obveze strana u takvom ugovoru podudaraju se sa s glavnim obvezama strana ugovora o najmu te je zbog toga ugovor o izravnom operativnom leasingu po svojoj pravnoj prirodi čisti ugovor o najmu.

2.6.5. Neizravni leasing

Sukladno Zakonu o leasingu (2013) članak 5. stavak 6. navodi,

> „Neizravni leasing je višestrani pravni posao u kojem sudjeluju tri subjekta, dobavljač objekta leasinga, davatelj leasinga i primatelj leasinga.“.

Prilikom neizravnog leasinga sklapa se više ugovora, minimalno dva, al često i tri, to su ugovor o prodaji između proizvođača i leasing društva, ugovor o leasingu između leasing društva i primatelja leasinga te ugovor o izradi odnosno izgradnji predmeta leasinga (primjerice poslovnog prostora), nadodaje Brežanski (2008).

Prema Gorenc et.al. (2007) često se leasing odnosu priključuje i neka samostalna financijska organizacija (ako već sama nije davatelj leasinga), koja u tom slučaju kupuje od davatelja leasinga tražbine što ih on ima prema primatelju leasinga te na taj način obavlja diskont

cijelog ili djelomičnog iznosa leasing naknade. Belanić et. al. (2017) takve poslove naziva posao neizravnog leasinga sa financijskom polugom koji su česti u poslovnoj praksi SAD-i te međunarodnoj poslovnoj praksi, dok na prostoru Europe nije toliko zastupljen.

2.6.6. Povratni leasing

Sukladno Zakonu o leasingu (2013) članak 5. stavak 7. navodi

> „Povratni leasing (sale and lease back) je pravni posao u kojem sudjeluju samo primatelj leasinga i davatelj leasinga, pri čemu primatelj leasinga prethodno u svojstvu dobavljača objekta leasinga prodaje objekt leasinga davatelju leasinga kojeg potom davatelj leasinga predaje na korištenje primatelju leasinga, uz obvezu primatelja leasinga na plaćanje naknade.“.

Crnjac Milić (2014) ističe da pri povratnom leasingu kupoprodajnu cijenu predmeta leasinga određuje sudski vještak, a ona treba odgovarati tržišnoj cijeni. Povratni leasing se koristi zbog toga što korisnik leasinga u svojoj bilanci time aktivira tihe rezerve te time poduzeće ostvaruje dodatnu likvidnost.

2.7.Prekid ugovora o leasingu

„Ugovor može prestati na dva načina: redovnim istekom ili prijevremenim prekidom. Za slučaj redovnog isteka ugovora davatelj leasinga dužan je primatelju dostaviti konačni obračun ugovora te vratiti instrumente osiguranja i jamčevinu u roku od 60 dana od dana kada je primatelj leasinga podmirio sva dugovanja određena ugovorom, a kod ugovora o operativnom leasingu, od kada je vratio objekt leasinga u stanju kako je određeno ugovorom. Međutim, za slučaj prijevremenog prekida, davatelj leasinga dužan je u ugovoru naznačiti rok u kojem će primatelju dostaviti konačni obračun po ugovoru, u kojem su jasno određeni svi elementi izračuna tog obračuna, te naznačiti točno određene uvjete pod kojima može zadržati instrumente osiguranja i jamčevinu primatelja leasinga kao i rokove povrata instrumenata osiguranja primatelju leasinga.“, (Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga 2015, 9).

Crnjac Milić (2014) ističe da raskid ugovora od strane davatelja leasinga može biti zbog:

- kašnjenje plaćanja leasing naknada ili drugih davanja
- primatelj leasinga se ne pridržava odredbi iz ugovora
- ako se nad primateljom leasinga vrši stečajni postupak, ovrha ili prisilna nagodba
- ukoliko primatelj leasinga ne koristi predmet leasinga kao što je dogovoreno u ugovoru

2.8. Razlika između kredita i leasinga

„Osnovna razlika između kredita i leasinga je u vlasništvu i visini kamatne stope. Kod kredita isporukom predmeta kredita vlasništvo odmah prelazi na zajmoprimca, dok se kod financijskog leasinga vlasništvo može, a i ne mora prenijeti na primatelja leasinga istekom ugovora o financijskom leasingu.“, ističe Crnjac Milić (2014, 47).

Vizjak i Alkier Radnić (2005) ipak smatraju da usporedba kredita i leasinga sa stajališta kamata, nije bitno različita. Sa financijskog aspekta postoje razlike, u slučaju kad je klijent pravna ili fizička osoba. Fizičkoj osobi će zbog PDVa koji tereti kamatu leasing biti znatno skuplji od kredita, dok pravnim osobama radi uplate pretporeza prije korištenja takav čin nije bitan.

2.9. Zakonske izmjene ugovora o leasingu

Poslovni savjetnik (2014) navodi neke od promjena koje su se dogodile nakon što je novi Zakon o leasingu stupio na snagu petog prosinca 2013. godine. Prema klasifikaciji vrste leasinga dobili smo podjelu po broju sudionika u poslu leasinga (izravni, neizravni i povratni leasing). Uz to dopušteno je da i fizičke osobe budu dobavljači objekta leasinga, propis zbog kojeg je prije bilo suženo tržište leasinga. Kao novost ističe se odredba da, ako je prema posebnom propisu za prekršaj koji je u neposrednoj vezi s korištenjem objekta leasinga odgovoran vlasnik objekta leasinga, a objekt leasinga u vrijeme počinjenja prekršaja nije bio u

posjedu davatelja leasinga u svrhu utvrđivanja postojanja prekršaja i prekršajne odgovornosti, uzet će se da je primatelj leasinga vlasnik objekta leasinga. Leasing društva koja imaju odobrenje HANFE u roku od šest mjeseci morali su uskladiti:

- djelatnost (poslovi financijskog i/ili operativnog leasinga, te poslovi koji su u neposrednoj ili posrednoj vezi s poslovima leasinga)
- kapital mora biti biti minimalnom iznosu od milijun kuna
- prokuru s odredbama novog Zakona o leasingu jer je propisana stroža odredba kojom se zabranilo članu uprave leasing društva biti član uprave, odnosno prokurist drugoga trgovačkog društva
- poslovanje s drugim odredbama novoga Zakona o leasingu, te dostaviti HANFI izvješće o usklađenju u roku od 30 dana nakon isteka roka šest mjeseci od dana stupanja na snagu novog Zakona o leasingu.

Ukoliko leasing društvo ne uskladi svoje poslovanje, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga može leasing društvu ukinuti odobrenje za obavljanje poslova leasinga.

Uoči donošenja novog Zakona o leasingu Poslovni dnevnik (2013) piše kako novi zakon uvodi stroži nadzor i kontrolu leasing društava. Stav Splitske banke je bio da ne vide opravdanost stroge i skupe regulacije leasing društava, zbog toga jer leasing društva ne mogu primati depozite tj. ne prikupljaju tuđi novac kao što to rade osiguravajuće kuće i banke.

3. ZAKLJUČAK

Iz svega navedenog može se sagledati koje su osnovne značajke ugovora o leasingu, njegovi sudionici te klasifikacija vrste ugovora o leasingu. Ugovor o leasingu je imenovani ugovor u kojem će davatelj leasinga pribaviti objekt leasinga kojeg je odabrao primatelj leasinga, davatelj leasinga će dati pravo korištenja tog objekta primatelju, a primatelj je obvezan plaćati određenu naknadu.

Ugovor o leasingu je zbog svoje velike značajnosti, reguliran 2006. godine Zakonom o leasingu nakon čega je smanjen ogroman broj leasing društava kao što je prikazano na grafikonu 1. Njime je ugovor o leasingu iz neimenovanog tj atipičnog ugovora koje naše zakonodavstvo nije reguliralo, postao je samostalni, imenovani ugovor. 2013. godine donesen je novi Zakon o leasingu koji je još više regulirao, a po nekima i otežao poslovanje leasing društava.

Tri su sudionika ugovora o leasingu:

- Davatelj leasinga
- Primatelj leasinga
- Dobavljač objekta leasinga.

Davatelj leasinga kupuje objekt leasinga te daje primatelju leasinga na korištenje, za određenu naknadu. Davatelj leasinga u Hrvatskoj mogu biti leasing društva s odobrenjem Hrvatske agencije za nadzor financijski usluga, te kreditne institucije u skladu sa propisima. Moguće je da su davatelj i dobavljač objekta leasinga ista osoba. Primatelj leasinga koristi objekt leasinga za kojeg plaća naknadu. Primatelj je dužan objekt koristiti na ugovoreni način, a moguća je i opcija kupnje objekta nakon isteka leasing ugovora. Dobavljač objekta leasinga mora isporučiti objekt leasinga davatelju leasinga.

U zakonu o leasingu stoji da se leasing dijeli na financijski i operativni leasing te na izravni, neizravni i povratni leasing. Ipak uz to postoje mnoge druge podjele koje se koriste u praksi (kao što je podjela prema trajanju leasinga te objektu leasinga).

Financijski leasing je onaj kod kojeg se prenosi vlasništvo nad objekom leasinga primatelju leasinga po isteku leasigna, kada primatelj leasinga ima opciju kupnje po povoljnijoj cijeni, razdoblje leasinga iznosi veći dio korisnog vijeka, kada je na početku leasinga sadašnja vrijednost minimalnih plaćanja leasinga, veća ili jednaka fer vrijednosti objekta. Ako nije ispunjen nijedan od ovih obilježja, onda govorimo o operativnom leasingu.

U izravnom leasingu sudjeluju samo dva subjekta, davatelj leasinga koji je također i dobavljač objekta i primatelj leasinga. U neizravnom leasingu sudjeluju tri subjekta, tj. ovaj put dobavljač objekta i davatelj leasinga nisu ista osoba. U slučaju povratnog leasinga koji je poznat kao i sale and lease back leasing, opet imamo samo dva subjekta, davatelja leasinga te primatelj leasinga, , pri čemu je zapravo primatelj leasinga istovremeno i dobavljač leasinga.

Ograničenje kod traženja literature je bilo to što mnogi izvori nisu usklađeni sa najnovijim izmjenama Zakona o leasingu koji je stupio na snagu 2013. godine. Ipak izmjene zakona nisu toliko značajne da bi se moglo reći da prethodna literatura nije prikladna, već je potrebno pripaziti kod određenih dijelova, ponajviše ono što je spomenuto u dijelu o izmjenama Zakona o leasingu.

LITERATURA:

Knjige i časopisi:

1. Belanić L, Bilić A., Gorenc V., Kunštek E., Markovinović H,, Mihalina E., Mihelčić G., Miladin P., Mišćenić E., Perkušić M., Petrić S., Slakoper Z., Štajfer J., Tepeš N., Tot I., Vukmir B. (2017): Bankovni i financijski ugovori, opća redakcija Slakoper Z., Narodne novine, Zagreb
2. Braovac I. i Jurić M. (2009): Leasing u teoriji i praksi, Poslovni zbornik, Zagreb
3. Brežanski J. (2008): Ugovor o leasingu – novo zakonsko uređenje,Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka
4. Crnjac Milić D. (2014): Analitički pristup financiranju dugotrajne imovine putem leasinga, Praktični menadžment, Vol V, Elektrotehnički Fakultet u Osijeku, Osijek
5. Cvijanović V., Marović M., Sruk B. (2008): Financiranje malih i srednjih poduzeća, Binoza press, Hrvatska Private Equity & Venture Capital Asocijacija, Zagreb
6. Čuveljak J., Madir J., Mintas Hodak Lj., Skerlev B., Vidović B. (2010): Osnove trgovačkog prava, uredila Mintas Hodak Lj., Mate, Zagreb
7. Gorenc V., Petrić S., Maurović Lj., Slakoper Z., Kunštek E., Mihelčić G., Pešutić A., Giunio M., Jelić M., Štajfer J. (2007): Bankovni i financijski ugovori, uredio Slakoper Z., Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka
8. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2015): Leasing, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, Zagreb
9. Konjhodžić A. (2015): Leasing u vanjskotrgovinskoj razmjeni Republike Hrvatske, Logos, Split
10. Sever Mališ S. i Kalčiček I. (2016): Utjecaj modela financijskog izvještavanja na sigurnost i uspješnost poslovanja najmoprimaca i leasing društava, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 14, br.2, Ekonomski fakultet u Zagrebu, Zagreb
11. Van Horne J. C., Wachowicz, Jr. J. M. (2009/2014): Osnove financijskog menadžmenta, prevoditeljica Rauker A., Mate, Zagreb
12. Vidaković Mukić M. (2015): Opći pravni rječnik, Narodne novine, Zagreb
13. Vizjak A. i Alkier Radnić R. (2005): Mjesto leasinga u ekonomiji EU, Fakultet za turistički i hotelski menadžment Rijeka, Rijeka
14. Vrljić D. (2012): Ugovori – praktični primjeri s komentarom, sudskom praksom i bilješkama, knjiga 2, Vizura, Zagreb

Zakoni:

1. Narodne novine (2013): Zakon o leasingu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 141.

Web izvori:

1. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2018): D-1 Broj leasing društva, raspoloživo na: https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/
2. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2018): Registar leasing društva, raspoloživo na: https://www.hanfa.hr/leasing-i-faktoring/registri/leasing-drustva/
3. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2018): Registar leasing društva u likvidaciji, raspoloživo na: https://www.hanfa.hr/leasing-i-faktoring/registri/leasing-drustva-u-likvidaciji/
4. Poslovni dnevnik (2013): Stroži nadzor za ionako prereguliran leasing, raspoloživo na: http://www.poslovni.hr/trzista/strozi-nadzor-za-ionako-preregulirani-leasing-244505

SAŽETAK

U ovom radu istražena je problematika ugovora o leasingu. Njegova popularnost je došla kasnije nego u drugim zapadnim zemljama ponajviše zbog drugačijeg sistema države, ali nakon osamostaljenja, leasing, a sa njime i ugovor o leasingu postaje sve popularnija vrsta financijskog ugovora. Zakonom o leasingu koji je donesen 2006. godine regulirana su pitanja vezana za ugovor o leasingu (sudionici, njihova prava i obveze) s velikim naglaskom na leasing društva (dobijanje dozvole, financijsko izvještavanje, nadzor nad poslovanjem). Zakon o leasingu je u međuvremnu imao izmjenu, nova verzija usvojena je 2013. godine.

Leasing društva su nakon njihovog reguliranja Zakonom o leasingu u velikom postotku prestala sa radom, a drastično smanjenje je vidljivo u Grafikonu 1. Usprkos tome leasing društva su novim izmjenama Zakona još strože regulirana, odluka sa kojom se ne slažu stručnjaci jer ne vide opravdane razloge za takvo ponašanje.

Klasifikacija leasinga je proširena novim izmjenama. Prije je zakon o leasingu poznavao razliku između financijskog i operativnog leasinga. Novim Zakonom dodana je podjela po broju sudionika ugovora o leasingu, a dijeli se na izravni, neizravni te povratni leasing. Uz to u praksi postoje mnoge druge vrste klasifikacija leasing ugovora.

Ključne riječi: ugovor o leasingu, leasing, zakon o leasingu

SUMMARY

This paper deals with the issues of the leasing contract. Its popularity came later than in other Western countries, mostly due to a different state system, but after independence, leasing, and with it, the leasing contract became an increasingly popular type of financial contract. The Leasing Act, which was adopted in 2006, deals with leasing contracts (participants, their rights and obligations) with a major emphasis on leasing companies (licensing, financial reporting, business supervision). The leasing law was amended in the meantime, the new version was adopted in 2013.

Leasing companies have ceased to operate after their regulation of the Leasing Act, and a drastic reduction is evident in Chart 1. Despite this, leasing companies are even more strictly regulated by new amendments to the Act, a decision which is not agreed by experts because they do not see justified reasons for such behavior.

Leasing classification has been expanded with new changes. Previously, the leasing law knew the difference between financial and operational leasing. The new Act has been added to the number of leasing contract participants and is divided into direct, indirect and sale and lease back. In business practice, there are many other types of leasing contracts.

Key words: leasing contract, leasing, Leasing Act